

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy: Základní škola a Mateřská škola
Studená, okres Jindřichův Hradec

Autor: Mgr. Jaroslava Vřohájková

Název: VY_52_INOVACE_1D27Př_Vnější
geologické děje

Téma: Vnější geologické děje

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3136

Anotace:

- materiál určen k výuce geologie na II. stupni ZŠ
- slouží ke stručnému přehledu jednotlivých jevů
- žáci ke každé činnosti vyhledávají v literatuře a na internetu příslušné oblasti a jevy z blízkého okolí, z České republiky a ze světa
- učí se chápat souvislosti mezi fyzikálními jevy, chemickými jevy a přírodou
- jsou vedeni k ochraně přírodního bohatství
- materiál je možno využít i ke stručnému a přehlednému zopakování učiva

Geologické děje

Vnější děje

Příčiny:

✓ zemská tíže

✓ voda

✓ vítr

✓ organismy (i činnost člověka)

Činnost:

- a) rušivá – rozrušování povrchu
- b) tvořivá – přenos a ukládání zvětralin

Zvětrávání:

- a) **mechanické** – rozpad hornin
- b) **mrazové** – v puklinách
- c) **chemické** – voda, kyslík, oxid uhličitý – v teplém a vlhkém prostředí

Předpoklad vzniku půdy.

Působení zemské tíže:

- pohyb zvětralin, půdy a vody
- **eroze** – rušivá činnost
- **denudace** – plošné odkrývání a snižování povrchu

Činnost tekoucí vody:

- rušivá – vymílání, vodní eroze
- tvořivá – naplaveniny

- ron – plošný splach – ronové rýhy
- v korytě - soustředný tok (řeky, potoky)
 - horní tok – vymílání
 - dolní tok – usazování částic pole velikosti a hustoty

Voda + zvětrávání → skalní města

Chemické a mechanické působení vody:

- krasové jevy
 - propasti
 - krápníky
 - stalagnity ↓
 - stalaktity ↑
 - stalagnáty ⇕

Činnost mořské vody:

- příliv
 - odliv
- způsobené činností měsíce
(pravidelně se střídají)
- příboj – vlny vyvolané větrem – pláže – ukládání úlomků na pobřeží

Činnost ledovců:

- firn – krystalický – střídání tání a mrznutí
- kar – kotlovité prohlubně
- morény – nevytříděné nánosy – bludné balvany
- ledovcová jezera

Činnost větru

- vznik pouští – písečné duny